

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 828/2020
02.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Смаил Хркаловић, адвокат из ..., против тужене Општине Сјеница, коју заступа Милица Радивојевић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 897/19 од 03.09.2019. године, у седници одржаној 02.12.2020. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 897/19 од 03.09.2019. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сјеници П1 149/16 од 15.03.2017. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован прејудицијални захтев тужилаца којим су тражили да се утврди да између парничних странака постоји радноправни однос по основу постављења тужилаца на дужности и то АА као ... председника општине по решењу Општине Сјеница од 15.12.2008. године, ... у Кабинету председника општине Сјеница по решењу општине Сјеница од 15.12.2008. године и ВВ ... у Кабинету председника општине Сјеница по решењу општине Сјеница од 15.12.2008. године и њиховог ступања на рад код тужене дана 15.12.2008. године, дана 31.12.2008. године, дана 12.10.2011. године и дана 05.12.2011. године. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да им омогући рад и обезбеди им услове рада у складу са чланом 16. Закона о раду, адекватан канцеларијски простор, средства за рад (радни сто, столице и друга средства за обављање послова из делокруга њихових радних места), да им обезбеди обављање послова из делокруга решења о њиховом постављењу и распоређивању и да им обезбеди коришћење свих других права из радног односа (право на зараду, на уплату доприноса по основу обавезног социјалног осигурања, право на пријаву за ПИО, право на добијање М4 обрасца који се односи на уплату доприноса за ПИО, право на евидентирање почетка тока радног односа у радну књижицу за период од постављења и ступања на рад 15.12.2008. године па убудуће од дана пријема пресуде. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка, од 165.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 897/19 од 03.09.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставовима првом и трећем изреке, тако што је одбачена тужба тужилаца којим су тражили да се утврди да између парничних странака постоји радноправни однос по основу постављења тужилаца на дужности и то АА ... Кабинета председника општине по решењу општине од 15.12.2008. године, ББ ... у Кабинету председника општине Сјеница по решењу општине Сјеница од 15.12.2008. године и ВВ ... у ... у Кабинету председника општине Сјеница по решењу општине Сјеница од 15.12.2008. године и њиховог ступања на рад код тужене дана 15.12.2008. године, дана 31.12.2008. године, дана 12.10.2011. године и дана 05.12.2011. године, а ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженој накнаде трошкове парничног поступка од 155.250,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су изјавили ревизију (са благовременом допуном) због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. ЗПП, кои се у овом поступку примењује на основу члана 506. став 2. истог закона, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужилаца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, председник општине Сјеница ГГ је 15.12.2008. године донео три решења којима је тужиљу АА поставио за ... Кабинета председника општине, тужиљу ББ ... у Кабинету председника општине, а тужиоца ВВ ... у ... у Кабинету председника општине Сјеница. Ова решења нису заведена у службени протокол тужене, о присутности тужилаца на рад код тужене није вођена евиденција на пријемници где се иначе води таква евиденција, тужиоци туженој нису предали радне књижице, тужена их није пријавила на социјално осигурање, нити је за њих вршила обрачуне ни исплату било каквих примања. У време када су донета решења о постављењу тужилаца на снази је био Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака у Општинској управи општине Сјеница од 20.09.2004. године којим нису била предвиђена радна места на које су тужиоци постављени већ је то учињено одлуком заменика начелника Општинске управе општине Сјеница од 27.08.2008. године која је истакнута на огласну таблу Општинске управе. Ова одлука није објављена у Општинском Службеном гласнику иако је то предвиђено Статутом тужене. На наведеној одлуци, тадашњи председник тужене општине, ГГ је 11.12.2008. године сачинио је службену белешку о томе да је Општинско веће тужене дало сагласност на ову одлуку. У време доношења наведених решења тужиља АА је била запослена као ... и пријављена код Адвокатске коморе у ..., а ББ је била у радном односу у ортачком друштву „...“ Тадашњи председник општине ГГ је више пута разрешаван, а одлуке о разрешењу су више пута укидане, при чему је он по доласку на функцију позивао тужиоце да се врате на рад, последњи пут је то било 05.12.2011. године. У поступку је утврђено да тужиоци у периодима од разрешења ГГ до његовог повратка на рад нису радили код тужене. Дана 16.07.2012.

године су поднели заједнички захтев да им се омогући рад и да им се створе услови за рад, али о томе није донета никаква одлука због чега су се тужиоци обратили туженој приговору због ћутања администрације а затим покренули ову парницу.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неосноване захтеве тужилаца закључујући да нису доказали да су били у радном односу код тужене јер тамо нису ни ступили на рад, а осим тога, тужиле су се већ налазиле у радном односу код других лица. Услед одбијања овог захтева, одбијен је и захтев да им се омогуће адекватна средства за рад и одговарајући услови рада.

Другостепени суд је закључио да је тужба тужилаца за утврђење постојања радног односа неблаговремена, због чега је укинуо првостепену пресуду у том делу и тужбу тужилаца одбацио, док је истовремено потврдио првостепену одлуку у делу одбијања захтева за омогућавање одговарајућих услова рада тужилаца код туженог.

Становиште другостепеног суда је правилно.

Према члану 8. Закона о радним односима у државним органима („Службени гласник РС“ број 48/91) који се у спорном периоду примењивао на радне односе у органима локалне самоуправе, лице се примало у радни однос у државном органу, између осталог, и на основу акта о избору, односно постављењу (став 1. тачка 1), а радни однос је заснивао даном ступања на рад. Постављена лица су у складу са одредбом члана 71. истог закона ради остваривања својих права писмено обрађала функционеру које руководи органом (став 1) који је о захтеву одлучивао решењем против кога постављено лице имало право да поднесе приговор (став 2). У случају да функционер у утврђеном року није одлучио о поднетом приговору или ако постављено лице није било задовољно одлуком функционера поводом поднетог приговора, постављено лице се могло обратити надлежном суду у року од 15 дана (став 6). У погледу оних права и обавеза и одговорности постављених лица која законом нису посебно уређена, примењивали су се у складу са чланом 1. став 3. истог закона, прописи о радним односима - у овом случају Закон о раду („Службени гласник РС“ бр. 24/05... 54/09). По овом закону чланом 195. прописано је да запослени може у року од 90 дана од дана сазнања за повреду права да покрене спор пред надлежним судом.

Тужиоци су за повреду права сазнали најкасније 06.12.2011. године од када код тужене нису радили, а парницу су покренули тужбом 30.08.2012. године. Рок за подношење тужбе је преклузивни, па његово пропуштање има за последицу губитак права на судску заштиту. Због тога је и по оцени ревизијског суда, тужба тужилаца правилно одбачена, јер је поднета после законом предвиђеног рока. При томе није од утицаја чињеница што су тужиоци туженој обратили 16.07.2012. године захтевом да им омогући да раде односно створи услове за рад, а након тога поднели тужбу јер се датум подношења тужбе у радном спору рачуна од дана сазнања за повреду права, што је у конкретном случају 06.12.2011. године као дана после 5.12.2011. године од када тужиоци нису радили код тужене.

С обзиром да је одбачена тужба у делу којим су тужиоци тражили утврђење постојања радног односа, то је неоснован и захтев којим тужиоци траже одговарајуће услове рада код тужене. За разлику од захтева за утврђење постојања радног односа,

захтев за пружање одговарајућих услова рада не подлеже року из члана 195. Закона о раду, али је такав захтев у директној вези са захтевом за утврђење постојања радног односа. Како тужиоци нису успели са захтевом за утврђење постојања радног односа, то је и захтев којим су тражили одговарајуће услове рада неоснован, па нису основани ревизијски наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права.

На основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић